

תוכן עניינים

13	מבוא .....
15	מילון מונחים – פועל ותחביר .....
17	טבלת התנועות בעברית החדשה וסימני הניקוד .....

חלק א – פועל

21	טבלות הקשר בין הבניינים ומשמעויותיהם .....
22	טבלות הנטייה של הפועל לפי בניינים בכל הגזרות .....
22	א. טבלת פיעל .....
23	ב. טבלת פועל .....
24	ג. טבלת התפעל .....
25	ד. טבלת הפעיל .....
26	ה. טבלת הופעל .....
27	ו. טבלת פְּעַל .....
28	ז. טבלת נפעל .....

א. גזרת השלמים

	פיעל – פועל
29	טבלות נטייה והסברים .....
34	תרגילים .....
	התפעל
38	טבלות נטייה והסברים .....
43	תרגילים .....
45	פיעל – התפעל .....
46	פיעל – פועל – התפעל .....
	הפעיל – הופעל
48	טבלות נטייה והסברים .....
53	תרגילים – הפעיל .....

54	..... הפעיל – הופעל	
57	..... פיעל – פועל, הפעיל – הופעל	
60	..... שם הפעולה – פיעל, התפעל, הפעיל	
		פָּעַל
62	..... טבלות נטייה והסברים	
69	..... תרגילים	
75	..... שם פעולה – פָּעַל	
		נפעל
77	..... טבלות נטייה והסברים	
81	..... תרגילים	
84	..... פעל – נפעל	
87	..... חזרה על כל הבניינים	
87	..... תרגילים	

ב. גזרת ל"א

95	..... טבלת נטייה והסברים
98	..... תרגילים

ג. גזרת ל"י

101	..... טבלות נטייה והסברים
108	..... תרגילים
108	..... פיעל
109	..... פיעל – פועל
110	..... התפעל
111	..... הפעיל – הופעל
112	..... פָּעַל – נפעל
114	..... פָּעַל – פיעל
118	..... שם הפעולה – פעל, פיעל, הפעיל
120	..... כל הבניינים – חזרה

ד. גזרת ע"ו – ע"י

123	..... טבלת נטייה והסברים
132	..... תרגילים
132	..... פָּעַל
132	..... הפעיל – הופעל
133	..... נפעל

135	..... פיעל – התפעל
136	..... שם הפעולה – בניינים שונים
137	..... בניינים שונים – חזרה

ה. גזרת פ"נ

138	..... טבלות נטייה והסברים
145	..... תרגילים
145	..... פעל – נפעל
146	..... הפעיל – הופעל
148	..... בניינים שונים – חזרה

ו. גזרת פ"י

152	..... טבלות נטייה והסברים
160	..... תרגילים
160	..... פעל
161	..... נפעל
164	..... הפעיל – הופעל
165	..... פעל, נפעל, הפעיל
167	..... בניינים שונים – חזרה

ז. גזרת הכפולים

172	..... טבלות נטייה והסברים
175	..... תרגילים
175	..... הפעיל – הופעל
177	..... פיעל – התפעל

ח. חזרה על כל הגזרות

178	..... תרגילים
178	..... פעלים וביטויים המצריכים זמן עתיד
179	..... שם הפעולה – כל הבניינים והגזרות
181	..... פועל או שם הפעולה

ט. הפועל – אוצר מילים

186	..... תרגילים
186	..... פועלי אמירה
187	..... צירופי הפועל

187	לעורר – להתעורר .....
188	לקרות – אירע – להתרחש – לחול – להתחולל .....
190	לשאת .....
192	להפר .....
193	חזרה – צירופי פעלים שונים .....
196	רשימת פעלים וצירופיהם בסדר א"ב .....

פתרונות לתרגילי הפועל

199	גזרת השלמים .....
207	גזרת ל"א .....
208	גזרת ל"י .....
214	גזרת ע"ו – ע"י .....
216	גזרת פ"נ .....
219	גזרת פ"י .....
222	גזרת הכפולים .....
223	חזרה על כל הגזרות .....
226	הפועל – אוצר מילים .....
226	פועלי אמירה .....
226	צירופי פועל .....

חלק ב – תחביר

השם וצירופיו

231	I. המין הדקדוקי של השם – הסברים .....
232	תרגיל .....
233	II. ריבוי שם העצם – הסברים .....
234	III. ריבוי שם התואר – הסברים .....
235	תרגילים .....
238	IV. ריבוי צירופי שם העצם .....
240	תרגילים .....
241	V. היידוע – הסברים .....
245	תרגילים .....
250	VI. צירופי השם – מילות שלילה – הסברים .....
251	תרגילים .....

253	.....	VII. צירופי השם – סמיכות כפולה – הסברים
254	.....	תרגילים
257	.....	צירופי השם – חזרה על ריבוי ויידוע
260	.....	VIII. שם המספר – טבלה והסברים
264	.....	תרגילים
267	.....	IX. מילות יחס – טבלות והסברים
270	.....	תרגילים

ב. האוגד

273	.....	הסברים
274	.....	תרגילים

ג. תיאור אופן הפעולה

277	.....	הסברים
279	.....	תרגילים

ד. משפטי לוואי

281	.....	הסברים
283	.....	תרגיל

ה. ביטויי סיבה ותוצאה

285	.....	טבלה והסברים
288	.....	תרגילים

ו. ביטויי תכלית

293	.....	טבלה והסברים
294	.....	תרגיל

ז. ביטויי זמן

296	.....	טבלה והסברים
301	.....	תרגילים

ח. ביטויי השוואה

306	.....	טבלות והסברים
308	.....	תרגיל

ט. ביטוי המידה 'ככל ש'

312	טבלה והסברים
314	תרגיל

י. ביטויי ויתור

316	טבלה
317	תרגילים

יא. משפטי תנאי קיים

320	טבלה והסברים
322	תרגיל

יב. משפטי תנאי בטל

324	טבלה והסברים
326	תרגילים

יג. חזרה כללית

328	תרגילים
-----	---------

פתרונות לתרגילי התחביר

333	א. השם וצירופיו
333	המין הדקדוקי
333	סיומות הריבוי – שמות עצם ושמות תואר
334	ריבוי צירופי השם
335	היידוע – מתי ואיך מיידעים?
335	ריבוי ויידוע של צירופי השם
337	מילות שלילה
337	סמיכות כפולה
338	צירופי השם – חזרה על יידוע וריבוי
339	שם המספר
340	מילות יחס
340	ב. האוגד
341	ג. תיאור אופן הפעולה
341	ד. משפטי לוואי
342	ה. ביטויי סיבה ותוצאה
342	ו. ביטויי תכלית

342	.....	ז. ביטויי זמן
343	.....	ח. ביטויי השוואה
343	.....	ט. ביטוי המידה 'ככל ש-'
344	.....	י. ביטויי ויתור
344	.....	יא. משפטי תנאי קיים
345	.....	יב. משפטי תנאי בטל
346	.....	יג. חזרה כללית

חלק ג – אוצר מילים

א. תרבות ואומנות

349	.....	אוצר מילים
350	.....	תרגיל

ב. משק וכלכלה

352	.....	אוצר מילים
353	.....	תרגילים

ג. משפט

358	.....	אוצר מילים
362	.....	תרגילים

ד. רפואה

369	.....	אוצר מילים ותרגילים
-----	-------	---------------------

פתרונות לתרגילי אוצר המילים

378	.....	א. תרבות ואומנות
378	.....	ב. משק וכלכלה
379	.....	ג. משפט
380	.....	ד. רפואה
382	.....	רשימת התמונות והיוצרים – מקורות

מבוא

הספר נועד ללימוד עברית ברמה ה' ביחידה להוראת עברית של האוניברסיטה העברית בירושלים. הוא כולל את תוכנית הלימודים ברמה ה' בפועל, בתחביר ובאוצר מילים כנדרש ברמה זו. ספר זה בא בהמשך לספר במתכונת דומה לרמה ד'. תלמידים, המתחילים ללמוד בספר לרמה ה', יכולים להיעזר בתרגילים שבספר לרמה ד' בכל נושא לשם תרגול נוסף במידת הצורך. הספר משקף את הידע ואת הניסיון שצברתי במהלך שנות ההוראה.

מבנה הספר

הספר מחולק לשלושה חלקים:

חלק א – פועל

חלק ב – תחביר

חלק ג – אוצר מילים לפי שדות סמנטיים: תרבות ואומנות, משק וכלכלה, משפט, רפואה.

בראש הספר יש מילון ובו תרגום לאנגלית של המונחים בפועל ובתחביר המופיעים בהסברים לנושאים אלה. כמו כן, יש תרגום לאנגלית של המילים הקשות המופיעות בטקסטים של תרגילי הפועל והתחביר. בחלק ג – אוצר מילים – לפני התרגילים בכל נושא יש מילון של אוצר המילים בתרגום לאנגלית, שיש להקנות אותו. התרגומים לאנגלית הם על פי משמעות המילה בטקסט.

חלק א – פועל: בראש חלק זה מופיעות שמונה טבלות: טבלת משמעות הבניינים ושבע טבלות של הבניינים. בטבלה של כל בניין מופיעה צורת הבסיס של הפועל בגזרות השונות. אבל הלימוד והתרגול נעשה לפי הגזרות. בכל גזרה מלמדים את כל הבניינים ומתרגלים אותם לפי הנדרש ברמת הלימוד ה'. לפני התרגילים יש טבלות נטייה של הבניינים בגזרה הנלמדת והסברים מילוליים. בסוף כל גזרה יש תרגילי חזרה הכוללים את כל הבניינים שנלמדו באותה גזרה. לאחר לימוד כל הגזרות מופיעים תרגילי חזרה כלליים על כל הגזרות של הפועל. בסוף פרק הלימוד של הפועל יש תרגול של פועלי אמירה ושל פעלים בצירופי שמות שכיחים – "קולוקציות" כמו "לשאת", "לעורר", "להפר". מתרגלים כל פועל וצירופיו בנפרד, ובסוף יש תרגיל חזרה על כל הצירופים ביחד.

נטיות הפעלים בטבלות ובתרגילים הן לפי כללי הכתיב המלא, והניקוד הוא חלקי. בטבלת העבר (חוץ מבניין פֶּעַל ונפעל) קודם מופיעה נטיית הפועל בגוף שלישי (הוא, היא, הם/הן), ואחר כך הנטייה בגופים – אני, אתה, את, אנחנו, אתם, אתן. לגופים אלה יש בסיס משותף שאינו משתנה וסיומת גוף המתחילה בעיצור: -תי, -תְּ, -תְּ, -נו, -תם, -תן. טבלת נטיית העתיד: בהתחלה מופיעים הגופים שיש להם רק תחילית המציינת את הגוף: אני, אתה, הוא, היא, אנחנו. אחר כך באים הגופים שיש להם גם סיומת גוף של תנועה (-י, -ו): את, אתם/אתן, הם/הן.

התרגילים מדורגים לפי רמת הקושי. התרגילים הפשוטים יותר באים בהתחלה, וכן גם המשפטים בכל תרגיל. בחלק מהנושאים יש המלצה לתרגול בעל-פה, בזוגות או בקבוצות, במטרה להביא את התלמיד ליכולת להטות את הפועל בצורה אוטומטית. כמו כן, יש תרגילים שבהם התלמיד מתבקש לקרוא בקול את התשובה כדי שישים לב להגייה הנכונה שלא תמיד מתבטאת בצורת הכתיב. בכל גזרה מתרגלים גם את הקשרים בין הבניין הפעיל לסביל ובין הבניינים השונים. חלק מהתרגילים נעשה בהקשר תחבירי כמו שימוש בביטויים המצריכים שימוש בזמן עתיד.

חלק ב – תחביר: בראש כל פרק תחבירי יש הסברים על הנושא ואופן השימוש בביטויי התחביר וכן טבלות ביטויים לפי הצורך. גם בחלק התחבירי יש תרגילים המיועדים לתרגול בעל-פה. בחלק מנושאי התחביר נבחרו טקסטים המתאימים מבחינת נושאם לשימוש טבעי בביטויי התחביר הנלמדים. למשל, השלמת ביטויי זמן המופיעים בתיאור תולדות החיים של אישיות היסטורית ועוד. בהסברים, בהערות ובתרגול עוסקים גם בהבחנות סמנטיות בין ביטויים המשמשים באותו נושא תחבירי. למשל, ההבדלים בין ביטויי סיבה שונים והשימוש בצירופים קבועים בלשון. בסוף חלק התחבירי יש תרגילי חזרה על כל החומר התחבירי.

חלק ג – אוצר מילים לפי שדות סמנטיים: המטרה בחלק זה היא להעשיר את אוצר המילים הכללי של התלמידים בתחומים המקיפים את רוב הידיעות והכתבות בעיתונות. בחלק זה וגם בשני החלקים האחרים יש בתרגילים טקסטים בנושאים מגוונים, היכולים לשמש לדיון בכיתה ולהבעה בכתב ובעל-פה. הטקסטים כתובים בלשון המיוצגת בעיתונות הכתובה והמשודרת בלי להקל אותה בצורה מלאכותית.

תודות

וכאן ברצוני להודות לחברותי העמיתות להוראה על הערותיהן המועילות: אני מודה בראשונה לנחמה ברס ז"ל שקראה את כתב היד לפני פטירתה. תודה מיוחדת לתמי וייל שקראה בקפידה את כל הספר והערותיה החשובות והמועילות שינו את פני הספר. כמו כן, אני מודה לגילה פרידמן כהן על בדיקת התרגומים לאנגלית ועל הקריאה ועל ההגהה לפני פרסום הספר.

מילון מונחים – פועל ותחביר

copula	אוּגַד
participle	בִּינוּנִי (צורת הווה המשמשת גם כְּשֵׁם)
active participle	בִּינוּנִי פּוֹעֵל
passive participle	בִּינוּנִי פְּעוּל
root group	גְּזֵרָה
dagesh (diacritic dot within a Hebrew letter)	דָּגֵשׁ (אות דגושה)
syllable	הִכָּרָה
pronunciation, to pronounce	הִגִּייה, לְהִגִּית
superlative	הִפְלָגָה (ערך ההפלגה)
expression	ביטוי
stress, accent	טַעַם
double	כְּפּוּל (אות כפולה)
personal pronoun	כִּינוּי גוֹף
possessive pronoun	כִּינוּי קְנִיין, כִּינוּי שֵׁיכוּת
demonstrative pronoun	כִּינוּי רְמֹז
third root letter in a three-letter root	ל' הפּוֹעֵל
to pronounce, to express	לְבַטֵּא (ביטא)
modifier, attributive clause	לְוֹאֵי, מִשְׁפֵּט (פְּסוּקִית) לְוֹאֵי
to sort	לְמַיֵּן (מַיֵּין)
to count	לְמַנּוֹת (מְנָה)
to be declined, be conjugated	לְנִטּוֹת (נְטָה)
to punctuate	לְנַקֵּד
term	מוֹנַח
doubled	מוֹכְפֵּל
composed of, to compose	מוֹרְכָב, להרכיב
complex sentence	מִשְׁפֵּט מוֹרְכָב
object	מוֹשָׂא
definite	מְיוֹדַע
preposition	מִילַת יָחַס
negative particle	מִילַת שְׁלִילָה
grammatical gender	מִין דְּקְדוּקָי
ordinal number	מספר סוֹדֵר / מספר סידורי
number denoting a fraction	מספר חוֹלֵק / מספר חֶלְקִי
complex sentence	מִשְׁפֵּט מוֹרְכָב

גזרת השלמים: פיעל – פועל

שם פועל: לְסַפֵּר

שם פעולה: סיפור

טבלה 1 – הנטייה בעבר

פועל	פיעל	
צוּלַם	סִפַּר	הוא
צוּלְמָה	סִפְּרָה	היא
צוּלְמוּ	סִפְּרוּ	הם/הן
צוּלְמָתִי	סִפַּרְתִּי	אני
צוּלְמָתְךָ	סִפַּרְתָּ	אתה
צוּלְמָתָם	סִפַּרְתָּם	את
צוּלְמָנוּ	סִפַּרְנוּ	אנחנו
צוּלְמָתֵם	סִפַּרְתֶּם	אתם
צוּלְמָתָן	סִפַּרְתֶּן	אתן

טבלה 2 – הנטייה בעתיד

פועל	פיעל	
אֶצוּלַם	אֶסַּפֵּר	אני
תֶּצוּלַם	תֶּסַּפֵּר	אתה
יֶצוּלַם	יֶסַּפֵּר	הוא
תֶּצוּלְמָם	תֶּסַּפְּרוּ	היא
נֶצוּלְמָם	נֶסַּפְּרוּ	אנחנו
תֶּצוּלְמִי	תֶּסַּפְּרִי	את
תֶּצוּלְמוּ	תֶּסַּפְּרוּ	אתם/אתן
יֶצוּלְמוּ	יֶסַּפְּרוּ	הם/הן

טבלה 3 – הנטייה בהווה

רבות	רבים	יחידה	יחיד	
מְסַפְּרוֹת	מְסַפְּרִים	מְסַפֶּרֶת	מְסַפֵּר	פיעל
מְסוּפְּרוֹת	מְסוּפְּרִים	מְסוּפֶּרֶת	מְסוּפֵּר	פועל

טבלה 4 – הציווי*

אתם/אתן	את	אתה
סַפְּרוּ!	סַפְּרִי!	סַפֵּר!

* צורת הציווי אינה בשימוש בדיבור הרגיל. ראה הערה 3 בעמוד הבא.

הסברים והערות לטבלות 1 – 4:

- בבניינים – פיעל, פועל, התפעל – בכל הצורות, כשמנקדים שמים דגש כ־ע' הפועל כלומר, בעיצור השני של השורש חוץ מאשר בעיצורים א, ה, ע, ח, ר. דגש זה מציין הכפלה של העיצור השני למשל, הדגש בעיצור ל' בפועל 'צ-ל-ם' בטבלות 1-2 מציין הכפלה של ה-ל'. אבל בעברית המדוברת בימינו אנחנו לא מבטאים את ההכפלה של העיצור השני בנטייה של הפועל בבניינים פיעל – פועל – התפעל. בבניינים אלה, כאשר ע' הפועל, העיצור השני של השורש, הוא ב', כ, פ' מבטאים עיצורים אלה כך:

ב = [b] – לדבר; כ = [k] – לסכם; פ = [p] – לספר

- א. בעבר התנועה [e] ב-'סיפר' וכן התנועה [a] ב-'צולם' מתבטלות בגופים: היא, הם, הן, כשנוספות בסוף התנועות [u, a]: סיפֵרה, סיפְרו/ צולְמה, צולְמו.

ב. בעתיד התנועה □ [e] ב-'תספּר' וכן התנועה □ [a] ב-'תצוּלם' מתבטלת בגופים:

את, אתם, אתן, הם, הן, כשנוספות בסוף התנועות [u, i]:

תספּרי, תספּרו,

תצוּלמי, תצוּלמו.

ג. כך גם בציווי: ספּר! לעומת – ספּרי! ספּרו!

3. צורת הציווי אינה בשימוש בדיבור הרגיל בגזרת השלמים. משתמשים בצורת העתיד לצורך

הציווי.

דוגמה: תספּר! תספּרי! תספּרו!

פיעל – התפעל

תרגיל ג: כתבו את הפועל בפיעל או בהתפעל בצורה הנכונה לפי השורש שבסוגריים.

1. הרב _____ בשמחה ובריקודים כשנכנס לשיבה לאחר ששוחרר מבית החולים. (ק-ב-ל)
2. היא _____ בלימודי מדעים ומחפשת אוניברסיטה טובה להמשך הלימודים. (ע-נ-י-ן)
3. _____ לעזוב את העיר ולעבור לגור בכפר; לא התמונות _____ אותי אלא בילוי של סוף שבוע שם. (ש-כ-נ-ע)
4. התקציב המשפחתי יתאזן אם תתארגנו, וכל אחד _____ חלק מהוצאותיו. כך _____ הפער הגדול בין ההכנסות שלכם לבין ההוצאות. (צ-מ-צ-ם)
5. תלינו בראש העיר החדש הרבה תקוות, אבל כעבור שנה _____ ממנו, משום שהוא לא קיים את הבטחותיו לשיפור מערכת החינוך בעיר. הוא _____ את רוב התושבים שתמכו בו כשהגיש את מועמדותו לתפקיד. (א-כ-ז-ב)
6. המעסיק אומנם לא _____ (עבר) לשלם תוספת עבור שעות נוספות, אבל החוק _____ (הווה) אותו לכך גם אם העובד הסכים לעבוד בשכר נמוך מהקבוע בחוק. (ח-י-ב)

**חזרה על גזרת פ"י
השורש בבניינים שונים**

תרגיל ח: השלימו את הפועל המתאים בצורה הנכונה (פועל או שם פעולה).

א. לרשת¹, להוריש²

1. בצוואה של הסבתא נכתב שהיא _____ (הווה) לנכד את דירתה.
לפי הכתוב בצוואה, הנכד _____ גם את כל חסכוניתיה לאחר שהיא תלך לעולמה.

ב. לייצג³, להציג⁴

2. עורכת הדין ה _____ את הנאשמים _____ (עתיד)
בפני השופטת ראיות חדשות התומכות בגרסתם.

ג. לשבת, ליישב⁵, להתישב, להושיב

3. "בבקשה, תישארו לעמוד ואל _____, עד שתבוא המארחת
ו _____ אתכם במקומותיכם."
4. המדינה מנסה _____ את הברואים ביישובי קבע, אבל הם מתקשים
להישאר במקום אחד. יש רשות מיוחדת המטפלת בהסדרת ה _____
הברואית בנגב.

ד. לצאת, לייצא⁶, להוציא

5. סחורות לאירופה נעשה דרך נמל אשדוד ונמל חיפה. ישראל
_____ חלק מהסחורות לאירופה גם בטיסות מנמל התעופה בן-גוריון.

1 לרשת = to inherit

2 להוריש = to bequeath

3 לייצג = to represent

4 להציג = to present

5 ליישב = to settle someone

6 לייצא = to export

פועל – פתרונות

גזרת שלמים

פיעל – פועל

תרגיל א עמוד 34:

1. יחדשו, נותקו, אירעה
2. שיווק, משווקים, מקבלים, מברכים, מקדמות
3. מבוטחים, יקבלו, תשוקם, פיתוחה
4. אובחן, טיפול, מאושפז, תפקוד, ניתוח
5. מאוירות, מפוארות

תרגיל ב עמוד 35:

1. קירבתם
2. שירתה
3. פירקו
4. תיארנו
5. סירבו
6. ביררתי
7. תיאמו

תרגיל ג עמוד 36:

1. בורכת
2. מבוארים
3. יפורטו
4. תואמה
5. מזורז
6. יתועדו
7. יטוהרו

תרגיל ד עמוד 37:

1. כנראה, כל העובדים החדשים יפוטרו.
2. תיקנו את הכביש לאילת מיד לאחר השיטפונות.
3. הבקשה התקבלה באיחור, ולכן התשובה תתאחר.
4. מדוע מגורשים עובדים זרים שנמצאים כבר בארץ ובמקומם מביאים עובדים חדשים?
5. בגלל האסון ביטלו את החגיגות.
6. מבוצעות פעולות למניעת אלימות במועדונים ובבתי ספר.
7. לא שידרו את החדשות בזמן.
8. מתי היא תנותח?
9. השמורה זוהמה בשל דליפה מצינור הנפט.
10. כוחות המשטרה יתוגברו לקראת ההפגנה.

ככל ש – ביטוי מידה

ככל ש _____ , (כך/כן) _____
 _____ , ככל ש _____

הסברים והערות

- א. דוגמות לשימוש בביטוי 'ככל ש-' במשפטים:
1. ככל שמספר כלי הרכב גדל, כך עולה מספר התאונות.
  2. ככל שהגשמים התחזקו, (כך) התנועה בכבישים הייתה מסוכנת יותר.
  3. סכנת ההחלקה על קרח בבוקר רבה יותר, ככל שיורדות הטמפרטורות בלילה.
- ב. פעלים המשמשים לתיאור תהליך במשפטי 'ככל ש-':

-	+
<p>ירד: מחיר, מספר (מה שאפשר לספור) קטן – הקטין את: כמות, מרחק, סיכוי (מה שאפשר למדוד ולספור)</p> <p>פחת – הפחית את: קצב, מהירות, זרם, מאמץ, תחושות (כמו פחד, רצון)</p> <p>הצטמצם: פער (gap), טווח (range), מרחק, מספר</p> <p>החמיר/ החריף: מצב כלכלי/ בריאותי, בעיה</p> <p>נחלש: כוח, בן-אדם התקצר: זמן, דרך (מה שאפשר למדוד)</p>	<p>עלה: מחיר, מספר (מה שאפשר לספור) גדל – הגדיל את: כמות, מרחק, סיכוי (מה שאפשר למדוד ולספור)</p> <p>גבר – הגביר את: קצב, מהירות, זרם, מאמץ, תחושות (כמו פחד, רצון)</p> <p>התרחב: פער (gap), טווח (range), בגד, נעליים</p> <p>השתפר: מצב כלכלי/ בריאותי, מצב רוח, התנהגות, הישגים, איכות</p> <p>התחזק: כוח, בן-אדם התארך: זמן, דרך (מה שאפשר למדוד)</p>

תרגיל א: השתמשו בביטוי 'ככל ש', בפעלים ובשמות התואר שבסוגריים, וכתבו משפט באותו זמן בשני חלקי המשפט.

- שימו לב: א. לזמן המבוקש בכל חלק של התרגיל.
ב. בחלק השני של המשפט הפועל בא לפני הנושא, למשל:
סכנת ההחלקה על קרח בבוקר רבה יותר,
ככל שיורדות הטמפרטורות בלילה.

משפטים בזמן עבר

דוגמה: העננים (להתרבות) – הגשמים (להתחזק) (בזמן עבר)
ככל שהעננים התרבו, (כך) התחזקו הגשמים.

השלג הכבד בירושלים ובצפון הארץ בחודש דצמבר אשתקד

1. הגשמים (להתפשט ולהתחזק) – השיטפונות¹ (להתרבות)
_____
2. השיטפונות (להתרבות) – מספר הכבישים החסומים לתנועה (לגדול)
_____
3. מספר הפקקים בכבישים (לגדול) – מספר הכבישים הסגורים (לעלות)
_____ , ככל ש _____
4. סופות² השלגים (חזק יותר) – הטמפרטורות (לרדת) והרוחות (להתחזק)
_____ , ככל ש _____
5. סופות השלגים (חזק יותר) – יותר עצים (ליפול)
_____
6. יותר עצים (ליפול) – יותר קווי חשמל (להיפגע)
_____
7. מספר קווי החשמל המנותקים (לעלות) – מספר הבתים המנותקים מרשת החשמל (לגדול)
_____

1 שיטפונות (שיטפון) = floods

2 סופות (סופה) = סערה, storms

א. תרבות ואומנות

אוצר מילים

שם עצם	שם פעולה	פועל
director = במאי	stage managing, = בימוי direction of play/ film	to stage = לביים
critic = מבקר		to criticize = לבקר
critique, review (of a = ביקורת film, show)	גילום	to play the = (דמות) role of
performance, a show = מופע	הופעה	to appear = להופיע (performance, stage), come out (book, publication)
composer = מלחין	הלחנה	to compose (music) = להלחין
screenwriter = תסריטאי	הסרטה	to film = להסריט
screenplay = תסריט		
producer = מפיק (entertainment)	הפקה	= להפיק (סרט, הצגה) to produce
a show = הצגה	הצגה	to perform = להציג
	הקרנה (של סרט)	to screen = להקרין (סרט)
	זכייה	לזכות (להצלחה) / לביקורת (טובה / בפרס)
creator = יוצר	יצירה	to create = ליצור
work of art = יצירה		
	עיבוד	to adapt, to prepare = לעבד
photographer = צלם	צילום	to photograph = לצלם
spectators, viewers = צופים	צפייה	to view = לצפות ב
game, play = משחק	משחק = acting	to play = לשחק (a game, in a film, in a show)
player, actor = שחקן		
main actor = שחקן ראשי		
supporting = שחקן משנה		
actor		

שמות עצם נוספים

עלילה =	plot
דמות =	character
גיבור =	hero
להקה =	band, group
מחזאי =	playwright
מחזה =	a play (theater)
תפאורה =	set, stage design

תרגיל: קראו את הקטעים והשלימו את המילים החסרות מתוך הרשימה.

'הארי פוטר ואבן החכמים' – הספר והסרט

א. הספר

רשימה: עופר, זכה, יצא לאור, הדמות, הביקורות, תגובות נלהבות, עלילת הספר

הספר 'הארי פוטר ואבן החכמים' פרי עטה של הסופרת הבריטית ג' ק' רולינג, הוא הספר הראשון בסדרת הספרים 'הארי פוטר', העוסקת בחייו של קוסם¹ צעיר בשם זה. הספר ש _____ (1) בשנת 1997 בלונדון ולאחר שנה גם בארצות הברית זכה ל _____ (2) מייד עם הופעתו. הוא תורגם לשפות רבות ו _____ (3) לסרט שזכה אף הוא להצלחה רבה. הוא היה בראש רשימת רבי המכר של ספרות בדיונית (פנטסטית) ו _____ (4) בפרסים רבים לספרות ילדים בבריטניה ובפרסים נוספים בארצות הברית. הארי פוטר, _____ (5) הראשית בספר, הוא ילד יתום שגר אצל דודיו, המתייחסים אליו באכזריות. ביום הולדתו האחר-עשר הוא מגלה שהוא שייך למשפחת קוסמים, ושהוריו נרצחו על ידי קוסם מרושע שניסה לרצוח גם אותו כשהיה בן שנה. הוא יוצא ללמוד בבית ספר לכישוף² ולקוסמות³ שבו הוא רוכש⁴ חברים ואויבים ומתחיל במסע ההרפתקאות⁵ בעולם

1 קוסם =	magician
2 כישוף =	sorcery
3 קוסמות =	magic
4 רוכש =	acquires
5 הרפתקאות =	adventures